

*M.M.H. Bax
W. Vuijk (red.)*

THEMA'S IN DE TAALBEHEERSING

*Lezingen van het VIOT-taalbebeersingscongres
gebouwen op 19, 20 en 21 december 1990
aan de Rijksuniversiteit Groningen*

1991
ICG PUBLICATIONS
Dordrecht · Holland

Uitgegeven door:
ICG Publications (voorheen Foris Publications)
P.O. Box 509
3300 AM Dordrecht, The Netherlands

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Thema's

Thema's in de taalbeheersing : lezingen van het VIOT-congres gehouden op 19, 20 en 21 december 1990 aan de Rijksuniversiteit Groningen / M.M.H. Bax en W. Vuijk (red.). -

Dordrecht : ICG Publications

Met index, lit. opg.

ISBN 90-6765-514-7

Trefw.: taalbeheersing.

De uitgave van deze bundel is tot stand gekomen met financiële ondersteuning van de Nederlandse Taalunie, de Vereniging Interuniversitair Overleg Taalbeheersing (VIOT), I.B.M.-Nederland NV en de sectie Taalbeheersing van de Vakgroep van de Rijksuniversiteit Groningen. Technische assistentie werd verleend door Drs. K. Blok.

ISBN 90 6765 514 7

© 1991 Bij de auteurs

No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording, or any information storage and retrieval system, without permission from the copyright owner.

Gedrukt in Nederland bij ICG Printing, Dordrecht.

INHOUD

Voorwoord

1. ARGUMENTATIETHEORIE & RETORICA

1. Frans van Eemeren
De presentatie, analyse en evaluatie van argumentatie in discussieperspectief; inleiding op het thema Argumentatietheorie & Retorica 3
2. E.C.W. Krabbe
Quod erat demonstrandum. Wat kan en mag een argumentatietheorie zeggen over bewijzen 8
3. Rob Wiche
Bouwstenen voor het evalueren van argumentatieve discussies 17
4. M.A. van Rees
Het kritische gehalte van probleemoplossende discussies 29
5. Willem Koetsenruijter
De typering van meningsverschillen 37
6. F.S. Jungslager
Argumentatie na een standpunt 45
7. Agnes Verbiest
Pragma-dialectische indicatoren van argumentatie: uitbreiding en precisering op grond van de Franse geïntegreerde pragmatiek 52
8. Francisca Snoeck Henkemans
De analyse van complexe argumentatie in functioneel perspectief 58
9. Susanne Gerritsen
Onduidelijke argumentatieve verbanden als schrijfprobleem 68
10. Erik Viskil
Definities in argumentatieve teksten 75

2. TEKST- EN GESPREKSANALYSE

1. Titus Ensink
Inleiding op de stroom Tekst- en gespreksanalyse 87

2. Paul ten Have
Medische vragen: een verkenning 89
3. Harrie Mazeland
De constructie van vraagwoord-vragen en de interactionele organisatie van achtergrondkennis 96
4. Jan Berenst
Meta-communicatieve elementen en geletterdheid: over dialoogbeschrijvingen van kinderen 107
5. José Sanders
Perspectief en focalisatie in dagbladen 120
6. Carel van Wijk & Ted Sanders
De rol van een standaard-tekstmodel bij de analyse van spontaan geschreven teksten 131
7. Ted Sanders en Carel van Wijk
Tekststructuur en tekstkwaliteit: van analyse naar evaluatie en revisie 140
8. Els van der Pool & Carel van Wijk
Informatie in de tekst: een classificatie op basis van beschikbaarheid 151
9. Alfons A. Maes
Anaforen en referentiële beschikbaarheid in vonnissen 158
10. Gerard Verhoeven
Structuur en functie van alinea's 168
11. Henk Pander Maat
Beperkingen van het thema-vraag-antwoord-systeem voor tekstanalyse 178

3. TAALVAARDIGHEID

1. Marcel Bax en Wim Vuijk
Facetten van taalvaardigheid. Inleiding op de thema's Taalvaardigheidsonderwijs en Empirisch onderzoek naar taalvaardigheid 191
2. R. Schoonen
Facetten van schrijfvaardigheidsmetingen: taken, beoordelingsaspecten en beoordelingsmethoden 194
3. K. Schreuder
Auditieve en audiovisuele teksten in luistertoetsen Nederlands 204
4. H.I. Hacquebord
Signalering van leesproblemen d.m.v. tekstbegriptoetsing 213

5. Egbert M.H. Assink, Wytse de Jong en Göran Kattenberg
Leesvaardigheid en het gebruik van orthografische structuur 225
6. Herre van Oostendorp
De invloed van beeldschermgrootte en tekst-layout op het bestuderen van teksten 232
7. Luuk van Waes
De invloed van de schermgrootte op het revisiegedrag 240
8. Margreet Onrust
De topic-zin, een kwestie van formuleren 253
9. Uriël Schuurs
Grammatica? Van grammaticale fouten tot grammatica-onderwijs 261

4. TAALBEHEERSING IN ORGANISATIES

1. P.J. van den Hoven
Inleiding taalbeheersing in organisaties 271
2. Caroline Wehrmann
De vertaling van wetenschappelijke informatie voor een groot publiek: beschrijving van een methode 273
3. P.J. Schellens & I.M.A.M. Pröpper
Van onderzoek naar beleid: de weergave van onderzoeksresultaten in een politieke discussie 282
4. Jan van der Staak
Vakwoorden verklaren aan leken. Onderzoek naar een kader voor de ontdekking en beschrijving van woordverklaringen in teksten 292
5. Christoph Sauer
Vaktaalige communicatie: interinstitutioneel en transdisciplinair 301
6. L.R. Lentz
Communiceren over subsidies 312
7. Henk Pander Maat
Doelgericht en doelzoekend. Een case-study over het lezen van subsidie-aanvragen 324
8. Rudolf Geel
Individualisering van de zakelijke communicatie. De problematische omscholing van de handelscorrespondent tot p.r.-functionaris 334
9. M.G.M. Elling
Het effect van toelichtingen bij instructies 341

10. M.F. Steehouder
Informatiezoekend gedrag van software-gebruikers en de consequenties daarvan voor inhoud en vorm van een software-handleiding 349
 11. Menno de Jong en Ben Vroom
De pretest in het licht van effectieve communicatie 360
 12. U. Schuurs, H. van den Bergh en G. Verhoeven
De invloed van pretest-instructies op de bruikbaarheid van de ontlokte oordelen 370
 13. A. Bramer
Een communicatie-advies uitbrengen in een verpleeghuis 380
 14. W. Okkerse
Algemene richtlijnen voor informatieplannen 389
 15. W. Vuijk en C. Reezigt
De kaderbijeenkomst. Analyse van een intern communicatieprobleem 398
 16. P. van den Hoven
Communication audits 407
- Lijst van medewerkers 417